

Høgskulen
på Vestlandet

Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas karjerai Norvegijoje: atvejo analizė

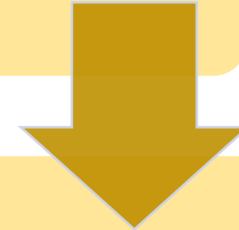
Dr. Ieva Kuginytė-Arlauskienė

Bendrosios nuostatos

Ugdymas karjerai turi tiesioginę reikšmę visų valstybės narių aktyviam dalyvavimui švietimo sistemoje ir darbo rinkoje bei valstybės progresui.

Ugdymas karjerai siejamas su dviems politiniais tikslais:

Stiprinti visuomenės konkurencingumą ir sukurti veiksmingą ir dinamišką visuomenę.

Kovoti su atskirtimi ir marginalizacija.

Ugdymo karjerai tikslai mokymosi visą gyvenimą persktyvoje:

Švietimo sistemos lygmuo

- švietimo veiksmingumas, sumažinant iškritimo iš švietimo sistemos lygį;
- asmens kompetencijos, būtinos savo karjeros vystymui;
- karjeros planavimo mokymo programų rengimas, pavyzdžiui, studijų pasirinkimo tema, stiprinant mokytojų ir (arba) konsultantų vaidmenį ir kompetenciją šioje srityje, taip pat didesnis dėmesys praktikos laikotarpiams ir sąveikai su tyrimais pagrįstomis žiniomis.

Ugdymo karjerai tikslai mokymosi visą gyvenimą persktyvoje:

Darbo rinkos tikslai

- geriau subalansuoti pasiūlą ir paklausą, ir sumažinti trintį darbo rinkoje.
- plėtoti įgūdžių, reikalingų pereinamiesiems laikotarpiams valdyti, ugdymas, kuris prisidės prie didesnio lankstumo darbo rinkoje.
- konsultavimo veiklos pavyzdžiai, kurie padeda siekti šio tikslo, yra konsultavimas darbo vietose, konsultavimas kaip restruktūrizavimo ir darbuotojų skaičiaus mažinimo procesas, kaip dalis kompetencijų ugdymo, konsultavimo, susijusio su verslumu, arba švietimo atstovų pasitelkimas pavyzdžiui, įgūdžių konsultantai.

Ugdymo karjerai tikslai mokymosi visą gyvenimą persktyvoje:

Socialinė įtrauktis

- užtikrinti lygias galimybes visiems įvairiose ugdymo pakopose ir užimtumo srityse;
- kova su diskriminacija ir marginalizacija;
- socialinės įtraukties ir socialinio teisingumo plėtra etninės kilmės, lyties, amžiaus, socialinių sąlygų požiūriu;
- įvairios konsultavimo veiklos, kaip antai konsultavimas vietinėje aplinkoje, informavimas ir konsultavimas pažeidžiamoms gyventojų grupėms, bendraamžių konsultavimas arba grupinis konsultavimas, į veiksmus orientuotas konsultavimas.

Konsultavimo karjerai kokybės kriterijai

- 1 karjeros konsultantų kompetencijos
- 2 piliečių ir (arba) vartotojų dalyvavimas
- 3 sistemingas paslaugų plėtojimas
- 4 sąnaudų ir naudos santykis visuomenei
- 5 sąnaudų ir naudos santykis individams

Specialiojo ugdymo karjeros konsultavimas: Svarbi (ir pamiršta) paslauga, padedanti įgyvendinti visų teisę į mokslą

- Remiantis NOVA (visuomenės tyrimų centras) ataskaita 12/13 pavadinimu "Toli į kairę? Žmonių su fizine negalia gyvenimo sąlygos ir socialinė įtrauktis", **64 proc. neįgalių mokinių** nebaigia vidurinės mokyklos.
- Tai turi didelių pasekmių jaunų žmonių savarankiškumo jausmui, pasitikėjimui savimi ir dalyvavimui vėlesniame suaugusiųjų gyvenime.

Utdanningsnytt, 2018

Jaunų žmonių su negalia organizacijos nuostatos karjeros planavimo atžvilgiu

- Valdžios institucijos ir socialiniai partneriai darbo rinkoje **turi sudaryti sąlygas dirbti kiekvienam** visiškai ar iš dalies darbingam asmeniui.
- Daugiau neįgalių ir lėtinėmis ligomis sergančių jaunų žmonių, kuriems reikalinga į darbą orientuota pagalba, **turi gauti pritaikytą priežiūrą ir pradėti įprastą darbinę veiklą.** Visuose Norvegijos NAV (socialinė apsauga) biuruose turi būti jaunimo ir darbo rinkos ekspertų.
- Neįgalumo reforma neturi turėti neigiamų pasekmių jauniems neįgaliesiems žmonėms.
- Jauniems neįgaliesiems turi būti lengviau panaudoti savo likutinį darbingumą.
- Valdžios institucijos ir kitos suinteresuotosios šalys turi panaikinti kliūtis, trukdančias jauniems žmonėms siekti išsilavinimo ar darbo užsienyje.
- Neįgaliųjų **pirmenybės teisė užimti viešai skelbiamas** darbo vietas turi būti taikoma visiems neįgaliesiems.

Tegnspråklige tilbud til døve, hørselshemmede og døvblinde

Apie mokyklą

- Mokykloje gali mokytis iki 50 mokinių: 25 pradinėje-pagrindinėje mokykloje ir 25 gimnazijos tipo mokykloje. Pagal patvirtintą sistemą mokyklai kasmet nustatomas mokinių vietų skaičius, kurį ji turi užpildyti. 2024/2025 mokslo metams nustatytas 30 vietų limitas.

Gimnazijos tipo mokykla

Mokykloje vykdoma programa padeda įgyti pagrindinius gebėjimus.

Pagrindinė kompetencija nesuteikia studijų kvalifikacijos ar profesinio pažymėjimo.

Kelyje į suaugusiųjų gyvenimą

Pagrindinės kompetencijos –
darbinė veikla

Pagrindinės kompetencijos
- kasdienis gyvenimas

Mokymo programos taikymo sritys

Programa paprastai trunka 35 valandas per savaitę. Valandų skaičius gali būti sutrumpintas tik mokinio prašymu, kai tai rekomenduojama ekspertinio vertinimo metu ir nustatoma individualiu sprendimu.

Mokymo programos pasirinkimas

- Mokiniai ugdomi pagal vieną iš dviejų ugdymo programų: gamtos mokslų kryptis arba restoranų ir maisto gaminimo.
- PP tarnybai atlikus ekspertinį vertinimą, mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, individualiame ugdymo plane gali būti numatyti tikslai, veiklos ir dalykai, nesusiję su mokinio pasirinkta ugdymo programa.

Programos priemonės

- Mokymas vyksta grupėse ir specialiose patalpose mokyklos pastate, mokyklos lauko teritorijoje ir įvairiose darbo rinkos įmonės Signo Grantoppen AS darbo vietose.
- Signo Grantoppen įmonėje mokiniai, siekiantys įgyti pagrindinius įgūdžius - darbinį gyvenimą, gali išbandyti ir mokytis atlikti tokias darbo užduotis: gyvulininkystė, mechaninė medienos gamyba, tekstilės amatai, medienos gamyba, lauko įrenginių ir žaliųjų plotų priežiūra, taip pat vaisių krepšelių gamyba ir platinimas verslo klientams. Galima sudaryti susitarimus su kitomis įmonėmis dėl kitokios darbo patirties suteikimo.

Individualus pritaikymas

Pedagoginės nuostatos

Suprasti ir būti suprastam

Individualiai pritaikytas bendravimas
ir komunikacija

Pedagoginės nuostatos

Kalba kaip minčių, nuomonių ir jausmų raiškos priemonė

Dėmesys dalyvavimui - užtikrinti, kad mokinys dalyvautų kasdienėje veikloje vystydamasis ir dalyvaudamas.

Pedagoginės nuostatos

Kasdienio gyvenimo ir laisvalaikio
įgūdžiai

Būsimos veiklos organizuotoje
dienos ir laisvalaikio veikloje

Pedagoginės nuostatos

Apsisprendimas ir įgalinimas - gebėjimai ir įgūdžiai priimti informacija pagrįstus sprendimus ir duoti sutikimą ugdymui (savarankiškai arba su šeimos narių ar specialistų pagalba)

Meistrystė ir pasitenkinimas savo veikla - mažinti su negalia ir sveikatos problemomis susijusius trūkumus

Pedagoginės nuostatos

Asmens sveikata, asmeninė higiena
ir seksualumas

Fizinis aktyvumas siekiant geros
patirties ir geresnės sveikatos

Pedagoginės nuostatos

Socialinio bendravimo malonumas,
prasmė ir mokymasis

Estetiniai išgyvenimai, susiję su
kultūrinėmis apraiškomis ir gamta

Pedagoginės nuostatos

Estetiniai išgyvenimai, susiję su kultūrinėmis apraiškomis ir gamta

Pritaikytas pagrindinių įgūdžių (skaitymo, rašymo, aritmetikos, žodinių įgūdžių ir skaitmeninių įgūdžių) mokymasis

Dēkoju už jūsu
dēmesį ir
linkiu didelēs
sēkmēs jūsu
darbuose!
